

Nro. 44.

A' FELS. R. TSÁSZARNAK ÉS A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.

*Költ Bétsben Majusnak 31-ik napján 1799-ik
esztendőben.*

Hadi Történetek.

Két Kurirt küldött ide *Károly* fő Herczeg mostanában; az egyiket Majus 20-dikán *Stockachi*, a' másikat a' következett napon *Singeni* fő hadi szállásáról. Mind a' kettő által azokról tudósítja ő Kir. Herczega a' *Bétsi* Údv. hadi Cancelláriát; a' mellyek *Hócze* F. M. L. vezérlése alatt *Graubündenben* és *Helvétziának* alsóbb határintörténetek.

Ezen tudósítás szerént nem tsak az, hogy *Graubündenből* ki űzte a' nevezett vezér az ellenséget, hanem e' mellett a' *Glárusi* Cantonba is benyomúlt, és minekutánna annak *Werdenberg* nevű városát és erősségét el foglalta volna, a' *Wallenstädti* tó (*Lacus Rivarius*) mellé küldötte a' *Kerper*

regimentiből való *Gavasini* Oberstert, a' ki is sok viszontagságok között ugyan, de még is szerentséslen oda érkezvén Majus 19-dikén, az ott tanyázott ellenséget hosszas vele való csatázása után vissza verte.

Ezen tsatában mint egy 300 emberből állott veszteségünk, a' kik közt 3 meg hólt és 5 meg sebesítetett tisztek vóltanak. Ebben egy Helvétus emigransokból álló legió is derekassan viselte magát.

Hócze F. M. Lajtinánt ezen győzedelmei miatt kéntelen vólt az ellenég a' *St. Galleni, Schafhauseni és Constantiai* környékeket oda hagyni, 's magát a' *Tigurumi* Cantonnak *Winterthur* nevű városáig vissza vonni, mellyet észre vévén *G. Nauendorf F. M. L.*, a' kórmánnya alatt lévő avantgárdával által költözött a' *Rénuson*, 's akkor mindjárt ki tanulta azt, hogy az ellenség *Tigurum* várasa felé vonnya magát vissza; ahoz képest, hogy *Hocze F. M. Lajtinánt* egyességben lehessen, egynehány könnyű portázó fereget küldött *St. Gallen* felé, ő Kir. Herczégsege pedig *Stockachból* *Schafhausenhez* közelebb, nevezetesen *Singenbe* tette által maga fő kvártélyát.

Ez a' Kir. fő vezér jelenti azt is, hogy *Williams* Obristlajtinánt, *Waldeck* dragonyos regimentjének egy tzugjával *St. Gallen* városát, melyből őn, ként ki költözött az ellenség, el foglalta, 's egynehány ágyúkat és munitziós szekereket nyert ottan.

Nauendorf F. M. L. Frauenfeld és *Winterthur* városait is el foglalta *Helvetziának*. Egy avantgárdájánál lévő *Morbert* nevű fő Strázamester, egynehány szazból álló Fr. commandóra bukkant *Münsterlingenben*, a' kiket rész szerént fogságra ejtett, rész szerént széllyel üzött.

Gr. *Bellegarde F. M. L.* is hathatóssan segítette a' *Hocze F. M. L.* operációit *Graubündenben*. E' végre 3 colonnére osztván fel az alatta lévő ármádiát, az elsőt Gr. *Nobili* Gen. vezérlése alatt *Davosba*; a' másodikat Gr. *Hadik F. M. L.* alatt *Albula*.

ba; a' harmadikat, *La Marseille* Oberster alatt a' *Julier* hegyén keresztül *Oberhalbsteinba* küldötte, a' negyedikkel pedig maga ment *Lenz* felé. A' 3. colonné semmi ellent állást nem szenvedett útjában, ellenben a' Gr. *Nobili* Gen. colonnéjának egy bé vágott erdőt kellett el foglalni, a' honnan nyakra före ki takarodván az ellenség, 150 köz ember, egy Kapitány és 2 hadnagy esett fogságába.

Ilyenképen egész *Graubündenből* ki üzettetvén az ellenség, maga Gr. *Bellegarde* F. M. L. az Olasz Országi ármádiának hadi operatióit fogja segélleni, Gr. *St. Julien* Oberstert pedig az *Engadèini* tartománynak fedezésére, és a' *Hócze* F. M. Lajtinántal való egyességre nézve ott hagyta.

Tegnap dél előtt egy különös tudósítást közlött a' Fels. hadi Cancellaria a' Publicummal, a' melyben *Graubündennek* *Hócze* F. M. L. által lett el foglaltatása, és az azt meg előzőtt 14 dik, 15-ik és 16-ik Májusi hadi történetek környüllállásosan elől adattatnak.

Ö Kir. Hercegsége parantsolatjából *Hócze* és Gr. *Bellegarde* F. M. Lajtinántoknak egyet értőknek kellett lenni, 's előre meg tenni azon intézete- ket a' mellyek szerént a' magok elejikke tett czélt okosann és szerentséssien el érhessek.

Előre jól tudván azt *Hócze* F. M. L. hogy a' *Luzieni* szoros passust az ott vigyázó számos ellenség miatt előre meg nem támadhatja, először a' *Feldkirchen* és *Bregenz* közt lévő lineán számos népet hagyott vigyázatonn, azután ármádiájának több részét 4 colonnéra osztotta fel Május 13-dikán, az elsőt maga vezette; a' másodikat, melly a' *Mayenfeldi* álpeseken gyüllött öszve, *Jellachich* Generálra; a' harmadikat, melly a' *Sweiczeri* álpeseken gyüllött öszve, *Hiller* Generálra; a' negyediket, melly a' *Gargelli* szoros út mellett gyüllött öszve, Gr. *Plunquet* Obersterre bizta.

Az első colonnének az ellenség elsőben frontja és két szárnya felé kellett vala menni, de csak tettetés képen; a' másodiknak az alatt a'

Luziai szoros passus háta mege' kellet vala men-
ni a' *Mayenfeldi* álpeseken; a' 3-diknak ki kell va-
la az ellenséget a' *Sevis* mellett lévő bé fánczolt
tanyájából üzni, a' vár hidjához menni, azt el
foglalni, ha a' szükség kívánná, *Jellachich* Gene-
rált egy battallionnal segiteni, a' *Langwárti* felső
vám hidat, és a' *Rénuson* lévő alsó vám hidat el
foglalni; a' negyedik colonnéra a' vala bizva, hogy
a' *Cublisi* klastrom mellett állott ellenségre reá
üffön, és a' körülállásokhoz képest segítségére
mennyen *Hiller* Generálnak.

A' 2-dik 3-dik és 4-dik Colonnéknak a' leg ma-
gassabb és meredekebb hegyekenn kellett által-
menni, a' mellyeken nem tsak a' mély hóval, ha-
nem egyszersmind a' kemény hideggel is kellett küsz-
ködni. A' *Montafuni* völgynek lakosi nemtsak
abban vóltak ezen colonnéknak segítségekre, hogy
azokat vezették, hanem kiváltképen abban is, hogy
ők vittek hátaikonn eleséget és munitziót után-
nok.

Május 14-dikén mindenik colonne el juttott a'
rendelt helyre, 's reá bukkant az ellenségre, a'
kik eléggé 's elég sokáig és erőssen ellent ál-
lottak, de végre kéntelenek vóltak vitéz népünk-
nek helyt adni, 's a' *Lúziai* passusnak kapuját oda
hagyni, a' mellyen *Hócze* és Gr. *Bay* Generálok
a' lovassággal bé rontottak, 's leg elsőben is a' *Lang-
wárti* tanyát foglalták el. Onnan tovább tovább
mentenek, 's mind addig üzték, nyomták, és verték
az ellenséget mig végre minden tanyáikat el hagy-
ták, *Chur* városából ki költöztek, *Illánsban* és *Dis-
sentisben* vonták mágokat a' mellyre vezető uta-
kon szüntelen nyughatatlankodtatták őket a' pa-
rafzok.

Május 15-dikén két battallion gyalogságot 's
két eskadron lovasságot helyheztetett őrizetbe *Chur*
városába *Hócze* F. M. L., onnan az ellenség
Reichenau tanyájának meg kémlelésére ment, egy-
szersmind a' *Waldeck* dragonyos regementjéből va-
ló *Jákóbi* fő Strázsamestert *Ragác*z mellé küldötte

a' meg vizsgálás végett, a' ki is az ott tanyázott Francziákat meg támadta, meg verte, meg futamtatta, el üzte, 's tsak nem *Sargansig* küldötte ki a' külső őrállókat; Május 16-dikán mind innen, mind *Reichenauból* ki költözött az ellenség, a' kik minthogy vagy elrontották, v. meg égették magok után a' hidakat nem lehetett őket, úgy a' mint akarták vólna, nyomokba üzni.

Ezen harmad egész napig tartott tsatákban tsudálkozásra méltó álhatatosságot, kedvet, és vitézi bátorságot mutattak seregeink. Különösen dicséri *Hócze F. M. L.* a' a' *Bender* regementjét, a' második *Uláhnus* regementnek Majór divízióját, a' Pétervárad regementnek 3-dik battallionját és a' *Broodi* stuttzosoknak osztályát.

Ma ujobban egy különös tudositást adatott ki a' Fels. Cs. K. udvari hadi Tanács, mellynek rövid foglalata ez, hogy minekutánna *Lattermann* Generál, Majusnak 20, 21, 22 és 23-ik napjain a' *Maylandi* kastély ostromlása végett minden intézeteket meg tett, és az ostromló ágyúk alá való batteriákat el készítette, és egynéhány izben fel is kérettette vólna a' várat; végtére, látván a' benn lévő Fr. őrizetnek *Commendánsa* a' veszedelmet, *Majus* 24-ikén *Gr. Hohenzollern* Generálhoz küldött, 's a' következő czikkelyek mellett capitulált:

- 1) A' *Maylandi* kastélyban lévő Fr. katona őrizet esztendeig nem fog a' Fels. Császár ellen szolgálni, hanemha azon idő alatt, vagy egészen, vagy részenként fel fogna váltatódni. — A' tisztek önön fegyvereiket meg tartják, a' katona őrizet hólnap dél előtt 9. órakor, a' szokott hadi tisztesség szerént, szolló muzsika alatt a' várból ki költözik, de a' vár előtt való mezőségen minden fegyverét le rakja. —
- 2) Minden munkások, nemkatonák, asszonyok és gyermekek a' Fr. forpostokig el fognak kifirtetni. —
- 3) Azon 10 apró szekerek, a' mellyek lovaikkal együtt a' kastélyban vagynak, szabadon, és minden meg vizsgáltság nélkül ki fognak a' tisztekkkel botsáttatni. —

A' betegek, asszonyok, és gyermekek alá szükséges szekerek fognak adattatni, azon esetre, hogy az említett 10 szekerek elégtelenek vólnának azoknak el vitelekre. — 5) Azok a' tisztek, a' kiknek magoknak lovok vagyon, szabadon el mehetnek; minden butorja még hagyatik a' katoná örizetnek. — 6). A' hátra maradandó betegekről olly gond fog viseltetni, a' minéműt kiváa az emberiség, és a' mellettek lévő orvosok és gondviselők, egész meg gyógyulásokig mellettek fognak hagyattatni. — 7) A' katoná örizetnek Fr. forpostokig való marsirozásáig, az az Auszriai truppoknak védelmezések alatt fog lenni, és az ezeket commandirozó tiszte arra fog vigyázni, hogy semmi bantodása ne legyen a' Fr. örizetnek a' föld népétől. — 8). A' Fr. katoná örizethez tartozó idegen nemzetbeliekre hasonló tekintet fog lenni, 's velek is ugy fognak bánni, mint a' Fr. truppokkal. — A' következők tóldalék czikkelyek: 9). *Jankovich* hadnagy a' Fr. örizetnél lévő tisztek közül eggyel akként fog fel tseréltetni, hogy mind kettő mingyárt szolgálhasson. — 10). A' várban egy Fr. hadi Commissarius fog maradni, a' ki tudniillik az abban lévő magazinumokat, fegyvereket, munitiókat, planumokat, irásokat, egy szóval, mind azt, a' mi a' Fr. Republikához tartozik által adjon. — *Költ a' Majlandi kastélyban Majus 24-ik napján 1799.*

B. Lattermann Cs. K.

Bechaud

Gen. Major.

Batallionos Kapitány
és Commendans.

Gr. Hohenzollern,

Cs. K. Gen. Major, és az Ostromlás Commendánsa.

Mélas lovasság Generálissa azt írja Olasz Országból, hogy *Ott F, M. L.* a' Francziáknak *Pontremóli* (*Pons tremulis* Toskánában) tanyájokat meg támadta, abból őket ki üzte, a' melly alkalmatossággal *Michanovich* fő strázsamester annyiban igen okosan és vitézi módon viselte magát, hogy az azon tanyán lévő 800 főből álló Francziaságot

visszá verte, 30 embert, 's két ágyút és munitziót hordó barmot el fogott. Minthogy *Bellinzóna* környékén számos Francziaság gyülekezett öszve, az azok ellen ment *Strauch* és Herczeg *Rohan Victor* Oberstereknek segítségére, *Chiavenna* felé, 5 batallionnal küldetett Gr. *Hohenzollern* Generál, következésképen maga maradt *Lattermann* Generál a' *Majlandi* kastély blokirózásának további folytatására.

Későbbben ismét azt írja *Casa-Tismai* hadi fő szállásáról, *Majus* 19-dikén, hogy a' *Valenzai* és *Casali* erősségeket magok oda hagyták a' Francziák, és amabba Orosz, ebbe pedig Ausztriai truppok mentenek bé, hogy két *Mondovi* deputatus menvén *Majus* 18-ik napjat követett éjjel a' táborba, azt a' jelentést tették, hogy 10000 főből álló fegyveres parasztság a' *Cévai* kastélyban vólt 325 főből állott Fr. őrizetet hadi foglyaikká tették; és hogy azon várnak elfoglalására mingyárt elegendő sereg osztaly küldetett.

B. Kray F. M. Lajtnant is azt írja, hogy *Gr. Klenau* Generalmáyor *Majus* 23-ikán, a' *Ferrárai* várat capitulatio mellett elfoglalta, mellyről más-szor bővebben fogunk írni.

Olasz Ország.

Nápolyban, a' mint a' Fr. tudósítások hirtelik, *Aprilisnek* 14-dikén két commiffióra osztotta fel polgár *Abriál* az oda való provisória Kormányzék, úgymint a' törvénytevő és végre hajtó kormányzékra, és hogy az első 25, az utolsó 5 tagokból álló legyen (kétség kívül tsak addig fog e' tartani, a' mig a' Francziák ott maradnak.

A' *Nápoly Országban* lévő Fr. seregeknek nagy részével *Lemoine* és *Rey* Generálisok *Abruzzón* keresztül *Ferrára* felé indúltanak; maga a' Fő Gen. polgár *Macdonald*, a' *Római* státuson keresztül *Toskánába* marsirozik.

Az *Ankonai* kikötő helyben volt *Genereux* nevű Fr. linea hajó néhány truppokkal az *Ottranti* tartománynak *Brindisium* nevű kikötő helyéhez küldetett, olly fel tettel, hogy az azon hajón lévő seregek ottan ki szálván a' várat el foglalhassák; de az abban lévő ágyúk miatt el nem érhetette a' végét, sőt inkább nagyon meg károsítva ismét vissza ment Aprilis 21-dikén az *Ankonai* kikötőhelybe.

A' *Livornói* kikötőhelybe két Orosz hajók mentek bé Aprilis 24-dik napján, a' mellyek a' *Corzyrai* szigetben el fogatott Francziáknak egy részét ottan ki tévén vissza tértek. A' több Fr. foglyok 3. hajokonn alsó Provinciának *Antibesi* kikötő helyébe küldettek.

Azok a' fegyveres hajók, a' mellyek a' *Peschierai* erősségnek ostromlása végett a' *Garde* tóban vóltanak, most már a' *Mincio* folyó vizén azon tóba fognak vitettetni, a' melynek közepén a' *Mantuai* vár vagon.

Gr. *Hohenzollern* Cs. K. Generál Május 12-dikén *Bologna* városát el foglalta, és azokat a' nemzeti gárdistákat, a' kik a' Cs. katonaságnak ellene állottak, töbnire mind le aprította. — *Ferrarában*, a' *Commachiói* lakosok, a' Cs. K. seregeknek, és 4000 fegyveres parasztoknak oda lett bé menetek előtt, a' szabadság fáit le vagdalták, 's rendkívül való örömmel fogadtak az *Auszriai* hadi népet. — — — A' *Velencei* nevezetesebb pénz váltók és kereskedők 6480 forintot ajándékoztanak azoknak a' Cs. K. katonáknak, a' kik az Olasz Országi tsatákban sebet kaptanak.

E' folyó hólnapnak 19-dikén egy 74 ágyús *Portugalliai* hadakozó hajó ment bé a' *Triesti* kikötő helybe, a' mellyen néhai XVI.ik Lajos Király atyafiai, ugy mint *Maria Adelheida* és *Victoria Louisa* Fr. Kir. Herczeg Asszonyok, és *York* Cardinalis vóltanak, és a' Spanyol Consulnak palotájába szállottak. Ezen hadakozó hajót két Portugalliai fregatta, egy Orosz *Corvette*, és egy Nápolyi fegy.

veres hajó is követték, a' mellyeken a' Sz. Pápának Unokája Cardinal *Braschi Onesti*, Cardinal *Pignatelli*, Hczg. *Borchese*, Marchese *Massimi*, Principe *Altieri*, 's több egyházi és világi személlyek voltak.

Francia Respublika.

Reubel polgárnak Directoriumból való ki lépésével 10 candidátusokat proiectált az 500-zak tanátsa u. m. *Lefevre* Generált, *Sieyes* Abbást a' *Berlini* Udvarnál lévő Fr. követet, *Düval* Politzia Ministert, *Gohier* vólt Justicz Ministert, *Lambrecht* mostani Justicz Ministert, *Lacroix* vólt külfő dolgokra ügyelő Ministert, *Lacrosse* Contre-Admirált, és a' nemzeti Institutumnak egy nevezetes tagját *Dupuis* polgárt. Ezek között *Sieyes* Abbást választotta az öreg Tanáts Directornak.

Azon Commissió, a' mellyre bizatott vala a' *Rastadt* mellett meg öletett Fr. Ministerekrol adott hiradása és projectuma a' Directoriumnak, egy 9 cikkelyből álló decretumot tett fel, a' melly egyenesen oda czélozik, hogy a' Fr. nemzetnek szunyadozó lelke a' bosszúállásra való enthusiasmusra fel buzdiattassék, és azon békételenség, melly az ujjabb hadakozás miatt a' Directorium ellen támadott, el tavoztassék.

Május 6-dik napján egy neutrális hajó menvén bé *Girondébe* oda azt a' hirt vitte, hogy ő néhány napokkal annakelőtte Spanyol Országnek *Galliczia* nevű tartománya mellett, a' *Finis Terre* hegy foka előtt látta volna a' *Bresti* flottát 3 collonnéba menni a' tengeren, nem tsak, hanem azon flottának kórmányozójátúl leveleket is vitt a' *Rocheforti* kikötő helybe *Martin* Contre-Admirálisnak.

Néhány napokkal annakutánua egy 5 linea hajóbol és egy fregatból álló Spanyol flotta evezett bé az *Aixi* szigetnél lévő révbe, a' melly flotta kétség kívül a' *Cadixi* kikötő helyből evezett ki

olly véggel, hogy a' *Bresti* flottával magát egyesít-
hesse, hanem fel nem találta azt. Ezen flottáról
következendő jelentést küldött a' Directorium az
öt-százak Tanácsának:

„Nemzeti Képviselők! Egy 5 linea hajóból 's
egy fregatból álló Spanyol Olztály hajós sereg
ment bé 3000 emberrel az *Aixi* sziget révébe.
Könnyen meg történhetne, hogy ezen flottán lé-
vő katonaság, ha sokáig kellene annak a' hajókon
maradni, meg betegedne; sőt az is könnyen meg-
eshetik, hogy a' következő környülállások mi-
att, a' Respublika tartományain kellene ezen Spa-
nyol feregeknek által utazni: arra való nézve tud-
totokra adja a' Directorium a constitutio fzerént
ezen truppoknak el érkezését, egyfzersmind azt
kivánnya, hogy adódjék engedelem ezen hadi nép-
nek el fogadására, mulatására, és a' respublika
tartományain való által marsirozására. Egyéb-
aránt már is olly intézeteket tett a' Directorium,
hogy épen semmi szükséget ne szenvedjenek
a' Spanyolok, és akként viseltesen reájok gond,
a' mint az ő környülállásaik, és a' két nemzet
közt való szoros barátság kivánnyák.

Barras Elő ülő.

A' Directoriumnak ezen jelentését Majus 13-di-
kán meg vizsgálta, 's helybe hagyta az 500-zak ta-
náttsa.

A' Fr. ármádiáknak környülállásairól igen
ritkán tudósítja a' Directorium a' törvénytévő
Tanácsokat. Egyedül *Massena* Generálnak azon je-
lentését közölte velek, hogy Gen. *Lecourbe* kén-
telen volt *Graubündennek* *Engadini* téségét oda
hagyni.

Az Olasz Országi történetekről tsak kevés szó-
val tett a' *Redacteur* nevű officialis újság levél
emlékezetet, hogy t. i. olly erős tábor helyet vá-
lasztott volna *Moreau* fő vezér a' *Pedemontiumi*
erősségek közt az alatta lévő ármádiának a' mely-
ben bátrann el várhatja a' hozzá küldetendő fe-
gitő seregeket.

Néhány *Párisi* közönséges levelekben illetően foglalatú magános levél olvastatik a' *Novarra* mellett táborozott Fr. ármádiának hadi fő szállásáról: „Minekutánna, *ugymond*, ármádiánk az *Oglio* folyó vizet el hagyta, és az *Adda* folyó vizéhez vonta volna magát, még akkor *Scherer* Generál volt a fő vezér. Aprilis 26-dikán érkezett hozzánk *Párisból* a' Directoriumnak az a' parantsola'ja, mellyben *Moreaura* bizatott a' fő vezérség; de ő néki már akkor *Scherer* rendelkezésének megváltoztatásokra, nyomunkban lévén az ellenség, nem volt tehetsége. — Kéntelen volt ő meg ütközni az *Adda* folyó viz mellett, a' midőn mind a' két rész mérgessen viaskodott egymással. Még délben reménységünk volt ahhoz, hogy az ellenséget vissza nyomhatjuk az *Adda* vizén; de *Victor* Generálnak ősztály serege, a' mely igen távolra helyezettődött, két órával későbbre érkezett hozzánk mint kellett volna. A' bé következett éjjel vetett véget a' tsatának; mi meg lehetősen rendben vontuk magunkat *Páviáig* vissza, melly miatt kéntelenek voltunk Aprilis 28-dikán *Maylandból* ki költözni. Ugy tettik, mintha *Genuába* vonná magát ármádiánk, hogy ott az alsó Olasz Országból segítségükre jövő Fr. sereggel magát öszve kaptsolhasssa. „

Scherer Generált, a' kit t. i. az egész Fr. nemzet az Olasz Országi Szerentsétlenségnek okául tefzen, Szabaudiának *Chambery* nevű városán lett által utazásakor, nagyon ki tsúfolták a' lakosok, 's kevésben múlt, hogy a' kotsijábólis ki nem vonták ötet.

A' régi Delphinátus neveetes városának *Grenoble*-nek lakosai egy promemoriát küldöttek a' *Párisi* Kormányshékhez, mellyben ekként nyilatkoztatták ki magokat az Olasz Országi Fr. ármádián történt Szerentsétlenségek eránt:

„Törvénytévő képviselők és Directorok! Minemü hirtelen való változás nem történt néhány napok alatt? A' mi vitézeink egész Olasz Ország

birtokában voltak, még is Aprilis 27-dikén már a' Németek és Oroszok költöztek bé *Mayland* városába, azon erősségeket, mellyekben katona őrizeteink voltak, bé zárlották, armádiánknak fő hadi szállása *Turinba* tétetődött által, 's ennek köfalai alatt gyüllönek ölzve annak kevés maradványai. Mi az oka, hogy a' hadi Kormányfő bújájkodik a' sok pénzben, még is mindazáltal olly nagy szükséget szenvednek hadi seregeink, hogy a' *Maylandba* ment conscriptusok sem kenyeret táplálásokra, sem szalmát hálásokra nem találtak, 's kéntelenek voltak el szökdösni? Honnan vagyon, hogy a' népnek nádályai a' pénzel el szökdösnek 's félelmet terjesztenek ki a' nép közt? Törvénytévők és Directorok! közönségesen *Scherer* Ex-Generált tehetjük mi a' rajtunk esett szerentsétlenségeknek okaúl, ő okozta ezeket mint minister és fő vezér. Ez az alkalmatlan és félénk ember az 5-ik Apriltsata alatt egy tsürben rejtette el magát, ki sem ment abból addig, mig az Artillerie Generál azon tsürt, azt gondolván, hogy abban ellenség légyen, lövöldöztetni nem kezdette volna. Ez a' *Scherer* Gen. *Chamberyn* keresztül való utazásakor nem átalotta *Herbin* Gen. Adjutánsnak azt irni, hogy gondolkozzon a' maga bátorságáról."

Nagy Britannia.

A' 3 dik és 7-dik Májusi *Londoni* közönséges levelek, kiváltképen a' *Bresti* kikötő helyből ki evezett Fr. flottáról beszélgetnek, 's úgy tettik, mintha egész Angliában kedves érzékenységet szerzet volna ez a' történet. *Londonba* azt beszéllik, hogy az Aprilis 26dikán támadt nagy északi szél miatt, a' melly által a' *Bresti* kikötő hely előtt vigyázott Angliai flotta napnyúgot felé hajtattott, nem vehette észre *Bridport* Admirál a' *Bresti* flottának ki evezését. Az is hozzá járult, hogy igen sűrű köd volt akkor a' tengeren, és imé e' két kedvező körülménnyel élt a' Fr. Admirális. Elsőben is Apri-

lis 27-dikén adatott Lord *Bridportnak* tudtára egy Flóra nevű Angliai fregat által az, hogy a' *Bresti* flotta el evezett, és ő is mindjárt jelt adatott annak nyomozására, 's kiváltképen azon iparkodott, hogy azt a' tenger partól el szakaszthassa, és ha vele ütközetbe botsátkozik, bé zárhassa előtte a' *Bresti* kikötő helybe való vissza térést. De minden erőlködése hiszontalanak vóltanak, mivel nem tsak utól nem érte a' Fr. flottát, de még tsak nem is láthatta s hírét sem halhatta annak. Erre való nézve úgy gondolkodván, hogy az ellenség flottája *Irrlandia* felé vette vólna az útját, a' *Cleari* szoros tenger mellé ment, 's onnanküldötte a' *Londoni* Admirálitásnak a' levelét. Minekelötte a' *Bresti* kikötő hely elől el távozott vólna, Lord *St. Vincentet* is, a' ki a' *Cadixi* Spanyol flottát bé zárva tartja, tudósította a' *Bresti* flottának ki evezéséről.

Batava Respublika.

Déli Hollandiának *Vlaárdingen* nevű városában, a' melly az 1795-diki revoluzió előtt, a' hering fogásnak leg nevezetesebb fészke vala, most kimondhatatlan nyomorúság uralkodik. Azóltátúl fogva a' hering fogó hajóknak felét u. m. 76-tot, a' mellyeket egyen egyen 10,000 forintra lehetett betsülni, az azokon vólt halászokkal együtt az Anglusok el rablották. Következésképen mint egy 900 ember nyomorog most közülök fogságban, hátra maradt feleségeik és gyermekeik a' pedig legnagyobb szegénységben élnek. A' még meg maradt hering fogó hajók azon város kikötő helyében rothadnak öszve, 's az oda való hajó építő átsok bodnárok, kovátsok, 's több e' féle mester emberek meg fosztattak mindennapi keresményektől. Az Angliai fogságban nyomorgó hering fogó halászok feleségeinknek és gyermekeiknek számokra alamisna gyűjtetik a' Hollandiai tartományban.

Ezen Respublikának Finántz minifierje egy közönséges hirdetmény által kívánta azon hirt meg táfolni, a' melly a' kintstárnak rossz állapotjáról támadott vala.

A' *Leydai* fő Oskolának nevezetes tanítója, és a' Botanikának Professora *van Royen*, Aprilisnek 29-dikén, életének 71 dik esztendőjében meg halálozott.

Revens polgár Justicz Ministerré és *Palm* vólt *Leydai* Professor, *van Coten* polgár helyébe a' tudományokra ügyelő ministerré tétetődtek; *van Coten* a' *Madritti* udvarhoz követségbe küldetett *Valkenaer* polgárral ment el követségi Titoknoki rangal. Még egy minifter hijja vagyon, t. i. az, a' ki a' közönséges oeconomia minifter név alatt, a' commerciumra és hajókázásra ügyeljen.

Török Birodalom.

Aprilis 13 ikán egy drága nyusztoz mentét és brilliántos kövekkel gazdagonn fel ékesitetetett kardot küldött a' Szultán a' N. Vezérnek, illyetén parantsolat mellett, hogy minél előbb mennyen *Bonaparte* Fő vezér ellen. Az ez ellen küldetett Török ármádiánál 30000 jautsár is vagyon, a' kik meg szaporitatván a' zsóldjok 's e' mellett nagy ajandékot nyervén a' N. Úrtól, egész készséget, és örömet mutattak az el-menetelre. A' N. Vezirrel együtt egynehány Török minifter is el fog menni, a' kiknek mindeniknek egy Kafftánt küldött a' Török Császár ajándékba.

Pasman Ogluval együtt már a' *Belgrádi* Jantsárok is le tsendesedtek. Ezeknek pártos nyughatatlanságokról gyakorta nem tsak az itthoni hanem a' külföldi közönséges levelek is emlékeztenek, de kevesen vóltak olyanok, a' kik az ő pártosságoknak okát nyilyán tudhatták vólna. — Nem árt e' tárgyról egy két szóval emlékezni. Szokás szerént minden Török Országi vég várak.

ban Jantsárok laktak, következésképen *Belgradban* is. Az utolsó Török háború's arra következett *Sisztovi* békesség után mindnyájan onnan ki hajtattak, 's a' *Kartsaliaknak*, az az, hegy, a' belieknek adatott azon város által de azután a' Török Császár a' Belgrádi Jantsároknak ismét meg engedett.

Ezen engedelem mellett tehát vissza is tértek a' Jantsárok *Belgradba* 's vissza kívánták jószágaikat a' hegybeliektől, mellyet midőn ezek mivelni nem akarnának, veszekedés támadott közöttök. Eleinte azt az intézetet tette erántok a' fényes Porta, hogy a' Jantsárok a' magok előbbi jószágaiknak azon arát fizessék vissza a' *Kartsaliaknak*, a' mellyet ezek *Belgradba* lett költözésekkor az aerariumnak le tettek. De ezzel egyik fél sem elégedett meg: nem a' Jantsárok, a' kik ártatlanoknak lenni tartván magokat ingyen kívánták vissza jószágaikat; de a' *Kartsaliak* se, mivel ők az aerariumnak adott pénzek vissza térítése mellett a' javításoknak az arát is kívánták. Az utóbbi rendelés tehát azt tartja, hogy a' *Kartsaliaknak* a' pénzeket fizesse vissza az aerarium, a' javítások eránt pedig egyezzenek meg a' Jantsárok a' hegybeliekkel.

Elegyes Dolgok.

Nelson Anglus Admiralisnak egy rokonja, a' ki számos elztendőktől fogva Fr. Országban lakott, és gyanúságból a' *Tempeli* fogságban 4 hónapig tartatott szabadságba helyheztetvén alsó *Saxoniába* vitetett által. — Egy *Genti* avagy *Gandavi* Prokátor azzal vádoltatván, hogy ő az Anglusokkal titkon levelezik, *Párisba* vitetett, 's ott a' *Tempeli* fogházba tsukatott. — *Mantua* ostromlása végett számos ostromló ágyúk és pattantyús katonák küldettek oda. — *Svéviának* déli részében igen nagy drágaság vagyon. — *Moguntziából*

lok papok és familiák költöztek ki. — Herczeg *Fürstenberg* Cs. K. F. M. Lajtinántnak az özvegye, született *Thurn* és *Taxis* Hrczg. Asszony azoknak a' *Gemmingen* regementjéből való köz embereknek, a' kik a' tsatában el esett férjének holt testét *Stockachba* vitték, holtok napjáig egynek egynek 20 forint penziót rendelt. — A' *Londoni* Kir. Udvar 45,000 főből álló hadi sereget vett 'sóldba a' kik Német Országon keresztül a' *Rénus* mellé marsirozni, és a' *Károly* Kir. Fő Hertzeg armádiájával öszve kaptsóltatni fognak. — *Bonaparte* egy csalárd hirdetményt küldött az *Asiai* és *Afriikai* 'Sidókhoz mellyben azt ígérte nékiek, hogy tsak mennyenek hozzája, ő ismét fel állítja az Országjokat, 's fel fogja a' *Jerusálomi* templomot építeni. — A' *Majlandi* Herczegségben avagy az *Ex-Cisalpin*a Respublikában mindenütt le vágattak a' szabadság fáit, le hányattattak a' republikánusi czimerek, 's helyettek crucifixusok, és szenteknek oszlopi 's képei állitattak fel, és mint ennekelötte vólt, minden templomok fel ékesítetnek. — *Bonaparte* fő vezérnek orvos Doktora polgár *Moschati*, a' ki kétefztendőtől fogva Director vólt az *Ex-Cisalpin*a respublikában, most el fogattatván *Majlandba* vitetett. — Az ezen városból ki költözött nemesek újra vissza mennek oda. — *Turinból Szabaudiába* futottak a' *Cisalpinusi* Directo-
rok; de egyik közzüllök vissza szökött *Majlandba*. — A' Spanyol Ország határjai mellett, *Angereau* Gen. vezérlése alatt lévő Fr. truppok, siettséggel *Pedemontiumba* marsirozni parantsoltattak. — A' *Hesszen-Casszeli* Landgróf erőssen téteti a' hadi készületeket. — A' közönséges levelek szerént 100,000 főből álló *Prussziai* armádia fog a' *Rénus* mellé marsirozni. — A' *Graubündeni* imitt amott való tsatákban 4000 Francziát fogtak el vitéz seregeink. — *Turinban* 40 Ex-Nemesek fogattattak el 's küldettek Fr. Országba.